

## APRENETATGE--ENSENYAMENT

### 2. Els tres nivells de l'aprenentatge vistos en tres contextos.

#### Notes prèvies

- parteixo d'un doble paradigma:
  - d'una banda la distinció de Reboul que té un paral·lel en Stenhouse entre
    - informació . . . . . instrucció
    - aprenentatge . . . . . entrenament o ensinistrament
    - estudi . . . . . inducció
    - comprensió
  - d'altra banda, he intentat d'establir tres columnes que es corresponen a:
    - la forma de fer espontània dels nens (context experiencial)
    - la forma de fer d'un mestre carca (context tancat)
    - la forma de fer d'un mestre trempat (context obert) (1)
- no he pogut mantenir el paradigma del tot perquè dubto que els nens es dediquin a l'estudi o la inducció de motu propi;  
per tant, en arribar a aquest punt, m'he limitat a dos columnes.
- la lògica dels dos quadres on hi ha les tres columnes és la següent:
  - la columna 1 i la 2 són incompatibles: el context tancat per un mal mestre o una mala escola "frena" el nen, invalida el seu "fer" o el condemna a fer clandestinament.
  - la columna 3 és aquella en la que el M acull i potencia el que ve del context experiencial dels nois

#### Notes addicionals

- M'ha costat molta feina, de manera que n'estic orgullós i espero moderació en la crítica.
- Malauradament, no acabo de saber per a què ens servirà tot aquest paperam. Confio que hi trobaràs alguna utilitat.
- Si és prou millorable (perdó!, anava a dir prou "bo", encara no he interitzat tot el rotllo del procés de l'Stenhouse), pot servir de paradigma al capítol Aprenentatge ensenyament.
- Deixant de banda les bromes, em penso que és un bon punt de partença, però que requereix una lectura crítica molt seriosa perquè es presta a treure'n afirmacions contundents.

(1) s'enten contextos d'aprenentatge que defineixen la vida o els mestres.

## LA INFORMACIÓ

### EN CONTEXT EXPERIENCIAL

1.  
QUE ÉS?  
PER A QUE  
SERVEIX?

Dades utilitàries en funció de necessitats i d'interessos personals

"Tenir notícia de ..."

És una forma de presència en l'entorn: serveix per actuar.

És captada, requereix una sensibilitat receptora no necessàriament organitzada.

2.  
TRETS

És experiencial, d'essència pragmàtica i utilitària.

És organitzada per la relació que té amb la necessitat d'interpretar l'entorn i actuar.

Depen de l'activitat vital del receptor.

Conforma opinions, sensibilitat, capacitat d'evocacions.

### EN CONTEXT TANCAT

Dades disperses -o dubtosament significatives- en funció d'un programa que confon informació amb saber

"Saber que ..."

És una possessió: la Inf. per la Inf., per "donar la resposta"

És rebuda (te la donen) passivament.

És (indescriptible: mortal?).  
No té cap essència.

És organitzada per la seva pròpia lògica. En cert sentit, és desorganitzada

Depen de l'activitat de l'emissor.

No conforma res.

### EN CONTEXT OBERT

Dades útils -utilitzables- i que s'integren en funció d'un projecte de construcció del propi pensament.

Disposar de dades significatives a propòsit d'una qüestió rellevant des del punt de mira de la comprensió de la realitat.

És un estri: la Inf. per a la comprensió, serveix per pensar.

És adquirida, requereix una activitat receptora progressivament organitzada.

És experiencial de forma mediata. La seva essència no és utilitària: és al servei de la comprensió i de la construcció del pensament.

És organitzada per l'esquema conceptual en el que s'inscriu.

Depen de l'activitat organitzadora de l'emissor i del receptor.

Serveix per conformar el pensament.

EN CONTEXT EXPERIENCIAL

EN CONTEXT TANCAT

EN CONTEXT OBERT

3.

ADQUISICIÓ

Es captada: requereix una sensibilitat receptora, no necessàriament organitzada de forma estable

L'activitat del receptor és basada en capacitat percepció, sensibilitat. S'assimila poc o malament per manca de marc de referència estable.

Depen de l'atzar o de pressions socials.

No hi ha crítica. Sí comprovació

Fonts informals: l'experiència, allò "vist", "sentit a dir"

Fonts formals: els MM.

Es rebuda (és donada per ...) passivament: màxim requereix una activitat ordenadora

L'activitat del receptor és essencial i depen de l'ordenació d'un esquema que no és conceptualitzat, sinó verbalitzat. No s'assimila, s'amuntega.

Depen d'un propòsit extern al noi

No hi ha crítica ni comprovació

Fonts informals: no n'hi ha.

Fonts formals: el mestre, el llibre. Acció programada.

Es adquirida: requereix una activitat organitzadora de la recepció.

L'activitat del receptor consisteix en la posta en funcionament d'un esquema previ a la recepció i en la modificació d'aquest esquema concept. S'assimila.

Depen d'un propòsit intern al noi.

Hi ha crítica i comprovació.

Fonts informals: l'esdeveniment acollit i estructurat pel M.

Fonts formals: l'explicació, la consulta, la verificació, la recerca.

4.

RETENCIÓ

Depen de les necessitats i dels interessos epissòdics.

Registra l'immediatament útil, allò transferible a accions.

Reposa sobre un marc de referència fluctuant, inestable

Depen de la pressió del M.

Registra per respondre. Donada la resposta, s'evapora el registre.

No reposa sobre cap altre marc de referència que no sigui la pròpia informació

Depen de l'explicitació de les necessitats d'un procés de raonament.

Registra per a utilitzar, registra en diferit. Registra els punts de referència essencials

Reposa sobre marcs de referència conceptual i estable i dinàmic

L'APRENTATGE/L'ENTRENAMENT

	<u>EN CONTEXT EXPERIENCIAL</u> <u>EL TEMpteIG ASSAIG/ERROR</u>	<u>EN CONTEXT TANCAT</u> <u>L'ENTRENAMENT</u>	<u>EN CONTEXT OBERT</u> <u>EL TEMpteIG METODOIC</u>
1. QUE ÉS? PER A QUE SERVEIX?	<p>Fer i, a poc a poc, aprendre a saber fer (a un cost alt d'error/fracàs)</p> <p>Assajar comportaments i descobrir-ne d'útils (deixant de descobrir-ne altres)</p> <p>Capacitat d'actuar en el quotidià.</p> <p>Adquisició pràctica, relativa a necessitats o interessos.</p>	<p>Saber com s'ha de fer. (sense cost, però sense produir-te realment útil)</p> <p>Realitzar comportaments sense arribar a saber quins són útils ni per què.</p> <p>Rendiment escolar.</p> <p>Mecànica. No pràctica ni comprensió.</p>	<p>Arribar a saber fer, havent fet prèviament (a un cost raonable)</p> <p>Adquirir capacitat de produir comportaments útils (restant obert a descobrir-ne d'altres).</p> <p>Capacitat d'actuar en el quotidià i de comprendre el significat de l'acció.</p> <p>Adquisició i, a més a més, comprensió de l'adquisició.</p>
2. TETS	<p>Estructura l'acció en un context de realitat.</p> <p>Dóna capacitat d'acció</p> <p>Dóna consciència dels límits.</p> <p>Implica certa transferibilitat.</p> <p>Predomini de l'assaig, de l'exploració.</p>	<p>Estructura una part de l'acció o una acció, però no l'emplaça en un context real.</p> <p>No dóna capacitat d'acció</p> <p>No dóna consciència dels límits.</p> <p>No implica transferibilitat.</p> <p>Predomini de la repetició, de la imitació, l'exercici.</p>	<p>Estructura seqüències d'accions i les emplaça en un context de realitat.</p> <p>Dóna capacitat d'acció i d'estratègia.</p> <p>Dóna consciència dels límits i avança formes de superar-los.</p> <p>Implica transferibilitat.</p> <p>Predomini de l'assaig en un context d'imitació</p>

	<u>EN CONTEXT EXPERIENCIAL</u> <u>EL TEMPTAIG ASSAIG/ERROR</u>	<u>EN CONTEXT TANCAT</u> <u>L'ENTRENAMENT</u>	<u>EN CONTEXT OBERT</u> <u>EL TEMPTAIG METODIC</u>
3. ADQUISICIO	<p>El noi fa el que encara no sap fer: imita o repeteix -no sempre igual, millorant, afinant-. Però ho fa tot sol.</p> <p>Pronòstic (o propòsit) i diagnòstic són subjectius.</p> <p>Implicació elevada, però fluctuant.</p> <p>L'error existeix, es pateix, es paga. No se sol explotar, no duu enlloc.</p> <p>Hi ha risc, però és incontrolat</p> <p>Ningú és present per ajudar a superar el fracàs.</p> <p>No hi ha mètode: només proves.</p>	<p>El noi prova de fer el que li han dit: es corregit i torna a fer-ho, torna a ésser corregit, torna a fer-ho ... Fins que, oficialment, en"sap".</p> <p>Hi ha un pronòstic que diu on ha d'arribar. Si no, fracàs.</p> <p>Feble implicació. Alicients externs, no relatius al noi ni a l'objecte d'aprenentatge.</p> <p>L'error no s'admet, es sanciona.</p> <p>No hi ha lloc per al risc. Es juga sobre resultat "segur".</p> <p>El fracàs no s'admet: és motiu de sanció o d'exclusió.</p> <p>El mètode és extern: no hi ha lloc per a les proves. Màxim "comprovacions" de la "veritat" predeterminada</p>	<p>El noi fa el que encara no sap fer, però no ho fa sol: imita, repeteix o inventa acompanyat, aconsellat.</p> <p>Hi ha un diagnòstic al llarg del procés. El diagnòstic objectiva, impulsa el propòsit del noi.</p> <p>Implicació elevada i estable, relativa al noi i a l'objecte d'aprenentatge.</p> <p>L'error és necessari, és valorat i acceptat. La perfectibilitat de l'aprenentatge és considerada essencial.</p> <p>S'encoratja a acceptar el risc de descobrir, es controla el risc.</p> <p>S'ajuda a superar el fracàs.</p> <p>Hi ha mètode: consciència dels objectius a assolir, anàlisi de parts, establiment de relacions, síntesi, comprovació.</p>

## LA INDUCCIÓ/LA COMPRESIÓ/L'ESTUDI

### EN CONTEXT TANCAT

#### TRANSMISSIÓ DE LA CULTURA/COINEIXEMENT

1.  
QUÈ ÉS?

Presentació (o introducció) dels sistemes de pensament o de la cultura

- presentació conceptes centrals
- presentació de l'estructura lògica pròpia d'un àmbit del coneixement
- presentació ordenada del corpus d'afirmacions -verificables- que és propi de l'àmbit de coneixement considerat
- presentació dels procediments de verificació que són propis de l'àmbit considerat.

Aplicació a la pràctica (o a la simulació) dels conceptes, estructures lògiques o procediments transmesos.

2.  
TRETS

Emfasi en l'ordre lògic.

Emfasi en la comprensió. S'orienta a la comprensió de principis i estructures.

Emfasi en l'abstracció, en la independència dels principis respecte dels casos reals o situacions dels que s'obtenen.

Implica el pensament per damunt l'acció.

Implica adaptació a la realitat, a l'ordre de les coses.

Predomini del pronòstic, del programa, de l'objectiu. Es subjecta a la predicció del resultat a obtenir i a l'existència d'un marc estable. És orientat des de l'inici.

### EN CONTEXT OBERT

#### FACILITACIÓ ACCÉS A LA CULTURA/COINEIXEMENT

Estructuració de l'exploració dels sistemes de pensament o de la cultura

- plantejament de problemes significatius
- establiment d'hipòtesis de treball
- elecció de camps d'estudi i de mostres significatives
- recollida i comprovació d'informació
- anàlisi de les dades reunides
- establiment de models explicatius de la realitat
- posta a prova dels models establerts.

Assaigs de generalització dels models, procediments o conceptes identificats en el procés d'exploració.

Emfasi en el mètode.

Emfasi en l'aprehensió. S'orienta a la gènesi de processos d'accés a principis i estructures.

Emfasi en les condicions de l'abstracció. Independència relativa entre principis i situacions dels que s'obtenen.

Implica igualment pensament i acció.

Implica adaptació a la realitat, però lluita per transformar l'ordre de les coses.

Predomini del diagnòstic, del seguiment, de l'optimització. Considera un marc de referència inicial, però no dubta a modificar-lo i a reorientar el treball. És orientat des del procés.

EN CONTEXTE TANCAT

TRANSMISSIÓ DE LA CULTURA/CONEIXEMENT

3:  
ADQUISICIÓ

Integra informació i instruments (o ensinistraments), però no s'hi redueix.

- Pot ésser que la informació hagi estat confo sa amb el coneixement;  
també pot ésser que no hi hagi confusió.

- Pot ésser que els instruments existeixin en qualitat de mecàniques, mancades de significat i de comprensió;

també pot ésser que aquest handicap no es produïxi.

Es realitza en una lectura del món real o de simulacions que el reproduïxen a escala útil

El codi de lectura de la realitat és donat.

Implica poca acció o acció dirigida des de fora.

Implica escoltar més que no pas discutir.

La realitat a interpretar és fixada i, per tant, la interpretació possible de la mateixa, la interpretació "correcta" també.

El coneixement es concep com a tancat: s'expressa donant respostes correctes

El procés depen poc del que els nois ja han adquirit prèviament: informacions, instruments, habilitats, mètode ...

EN CONTEXTE OBERT

FACILITACIÓ DE L'ACCÉS A LA CULTURA/CONEIXEMENT

Integra informació, instruments i mètode, però no s'hi redueix.

- La informació és, d'una banda, la informació pragmàtica i utilitària que el noi obté pel seu compte i, d'altra banda, la que ha estat ajudat a cercar i ordenar com a significativa;

en cap cas es confon informació i coneixement

- Instruments i mètode són resultat d'un procés en el que el M ha acollit i amplificat els processos de tempteig primaris del noi i els hagi dotat d'estructura i significat.

Es realitza en un procés d'interpel.lació al món real o a simulacions.

Hi ha la possibilitat de generar codis de lectura de la realitat.

Implica acció organitzada des de dins.

Implica el debat com a dimensió essencial.

La realitat a interpretar és més oberta i les interpretacions possibles són múltiples.

El coneixement es concep com a obert: s'expressa fent preguntes pertinents.

El procés depen en una mesura molt àmplia del que els nois ja han adquirit prèviament: informacions, instruments, habilitats, mètode ...

1. Fraud - 87